

4. Wie ben ik voor anderen? | b. wat je kunt betekenen voor anderen

kernwoord: **armoede**

Armoede...liever kwijt dan rijk!

bijbelgedeelte: **Jakobus 2: 14-18**

Bijlagen

9.1 Bijlage bij introductie 1 – Wat is arm? En wat is rijk?

Stelling	Waar/Niet waar	Toelichting
1. Meer dan 1 miljard mensen in deze wereld leven van minder dan 1 euro per dag.	Waar	Een andere 2,7 miljard probeert te overleven van minder dan 2 euro per dag.
2. De Europese armoedegrens voor een echtpaar met twee kinderen is een inkomen van €1800 bruto per maand.	Waar	Deze cijfers (uit 2007) gelden dus ook voor Nederland
3. Ongeveer 15 procent van de Nederlanders leeft onder de armoedegrens.	Niet waar	Volgens cijfers van Eurostat leefde anno 2008 11% van de Nederlanders onder de armoedegrens.
4. Van een minimumloon kan ik niet leven!	-	De stelling vraagt naar een mening. Het minimumloon is in Nederland € 1.424,40 euro bruto per maand.
5. Vooral alleenstaande ouders met minderjarige kinderen hebben met armoede te maken	Waar	Meer dan 70% van deze alleenstaande ouders heeft met enige vorm van armoede te maken.
6. Armoede is een schending van de mensenrechten.	-	De stelling vraagt naar een mening. Er is wel een uitspraak over gedaan gedurende de Wereldconferentie Mensenrechten in Wenen, in juni 1993: "het bestaan van alom verspreide extreme armoede het volledige en effectieve genot van mensenrechten belet... vooral de economische, sociale en culturele rechten." (Artikel 14)
7. Meer dan 2,6 miljard mensen (wereldwijd) heeft geen watervoorziening in huis.	Waar	Dit is meer dan 40 procent van de wereldbevolking; een deel van hen (1 miljard mensen) gebruikt nog onveilig drinkwater.
8. In Nederland zijn meer dan 100 voedselbanken actief.	Waar	Er zijn er (2011) 122. Eens per week of om de week verstrekken ze samen aan ongeveer twintigduizend huishoudens een voedselpakket.
9. De betekenis van 'leven in armoede' hangt altijd af van het land waar je woont.	-	De stelling vraagt naar een mening. De vraag is: in welke zin maak het verschil?
10. Elke vijf seconden sterft er een kind door honger.	Waar	Onze wetenschap en technologie zorgen ervoor dat de landbouw voldoende produceert om 12 miljard mensen te voeden. Maar het voedsel wordt zo ongelijk verdeeld dat we in het Noorden te kampen hebben met een obesitasplaag en ongezond dikke mensen, terwijl er wereldwijd 10 tot 15 miljoen mensen sterven aan ondervoeding.

9.2 Bijlage bij introductie 3 – Rijkdom/armoedespel

Stap 1: verdeel de deelnemers naar de verdeling van de wereldbevolking over de werelddelen. Verdeel de deelnemers over de ruimte hoe de wereldkaart er uit ziet. Noord Amerika – links voor, Zuid-Amerika – links achter, Europa – midden voor, Afrika – midden achter, Azië – rechts.

In **Noord – Amerika** woont ongeveer **5 %** van de wereldbevolking.
Dat zijn ongeveer .. jongeren.

In **Zuid – Amerika** woont ongeveer **10 %** van de wereldbevolking.
Dat zijn ongeveer .. jongeren.

In **Europa** woont ongeveer **10 %** van de wereldbevolking.
Dat zijn ongeveer .. jongeren.

In **Afrika** woont ongeveer **15 %** van de wereldbevolking.
Dat zijn ongeveer .. jongeren.

In **Azië** woont ongeveer **60 %** van de wereldbevolking.
Dat zijn ongeveer .. jongeren.

Stap 2: De **stoelen** waar we net op zaten staan voor alle **rijkdommen** van de gehele wereld.
We gaan nu de **rijkdommen** verdelen over de werelddelen zoals dat vandaag de dag ongeveer is.

Noord – Amerika bezit ongeveer **35 %** van alle rijkdommen van de wereld.
De .. jongeren van Noord – Amerika mogen nu ... stoelen pakken.

Zuid – Amerika bezit ongeveer
10 % van de alle rijkdommen van de wereld.
De ... jongeren van Zuid – Amerika mogen nu ... stoelen pakken.

Europa bezit ongeveer **30 %** van alle rijkdommen van de wereld.
De .. jongeren van Europa mogen nu ... stoelen pakken.

Afrika bezit ongeveer **5 %** van alle rijkdommen van de wereld.
De .. jongeren van Afrika mogen nu ... stoelen pakken.

Azië bezit ongeveer **20 %** van alle rijkdommen van de wereld.
De .. jongeren van Azië mogen nu ... stoelen pakken.

9.3 Bijlage bij bijbelstudie 1 – Multiple Choice

Jacobus 2:14-18 (Herziene Statenvertaling)

14 Wat voor nut heeft het, mijn broeders, als iemand zegt dat hij geloof heeft, en hij heeft geen werken? Kan dat geloof hem zalig maken? 15 Als er nu een broeder of zuster zonder kleding zou zijn en gebrek zou hebben aan dagelijks voedsel, 16 en iemand van u zou tegen hen zeggen: Ga heen in vrede, word warm en word verzadigd, en u zou hun niet geven wat het lichaam nodig heeft, wat voor nut heeft dat *dan*? 17 Zo is ook het geloof als het geen werken heeft, in zichzelf dood. 18 Maar *nu* zal iemand zeggen: U hebt geloof en ik heb werken. Laat mij *dan* uw geloof zien uit uw werken en ik zal u uit mijn werken mijn geloof laten zien.

Lees het gedeelte goed door en beantwoord de volgende vragen. Vergelijk en bespreek je antwoorden met die van de anderen in je groepje.

1. Wat bedoelt Jacobus met iemand die 'geen werken' heeft.
 - ☐ Dat is iemand die leeft uit genade alleen (handelingen 15:11).
 - ☐ Dat is iemand met een uitkering.
 - ☐ Dat is iemand die niet echt gelooft.
 - ☐ Dat is iemand die geen vrijwilligerswerk doet voor de kerk.
 - ☐ ...
2. Wat zegt Jacobus over de armen in vers 15 en 16?
 - ☐ Je mag ze geen vrede toewensen.
 - ☐ Je moet voor hen bidden, zodat ze voedsel en warmte krijgen.
 - ☐ Het maakt hem ongelukkig om anderen te zien die in armoede leven.
 - ☐ Het heeft geen zin om ze eten en kleding te geven.
 - ☐ Het is de taak van een christen of de kerk om er iets aan te doen.
 - ☐ ...
3. Armoedebestrijding...
 - ☐ ...hoort bij het geloof: het is een opdracht van God.
 - ☐ ...door er iets tegen te doen, kun je het geloof verdienen.
 - ☐ ...is één van de dingen die je kunt doen als christen.
 - ☐ ...is de testcase: wie dat niet kan, is geen goede gelovige.
4. Wat bedoelt Jacobus in vers 18?
 - ☐ Geloof kan niet zonder goede daden.
 - ☐ De één gelooft, de ander doet goede dingen; het maakt niet zoveel uit.
 - ☐ Door goede daden kun je je geloof 'bewijzen'.
 - ☐ Als je gelooft, ga je vanzelf goede daden doen.
 - ☐ ...
5. Wie is je broeder of je zuster uit vers 15?
 - ☐ Mijn broers of zussen in mijn gezin.
 - ☐ De mensen in je kerk.
 - ☐ Alle christenen uit je woonplaats.
 - ☐ Christenen uit alle werelddelen, arm en rijk.
 - ☐ ...
6. Hoe kun je het verschil maken in het leven van je broeder of zuster in Afrika?
 - ☐ Dat is onmogelijk.
 - ☐ Ik geef geld in de collecte.
 - ☐ Ik zet een handtekening voor een aids campagne.
 - ☐ Ik laat de diaconie weten als ik hoor dat mijn vriend of vriendin het erg arm heeft thuis.
 - ☐ ...

9.4 Bijlage bij verwerking 2– Laat armoede ver weg dichtbij komen

Casus 1

De Indiase Ambala (38) is besmet geraakt met aids door haar echtgenoot. Haar echtgenoot overlijdt en haar schoonmoeder vindt dat het overlijden de schuld is van Ambala. Ambala wordt door haar schoonmoeder geïsoleerd van de buitenwereld.

Gespreksduwtjes.

Ambala is buiten haar schuld besmet geraakt. Dit overkomt heel veel mensen. Ambala heeft geen toegang tot goede medische zorg. Aidsremmers zijn te duur en de ziekte verergert. Ambala komt in een sociaal isolement. Ze wordt gemeden door familie en vrienden. Het gaat niet alleen om de ziekte in deze casus, maar ook om de pastorale zorg en de rol van de kerk. Als de kerk het stigma rondom aids kan doorbreken, dan is dat bij uitstek de plaats waar mensen opgevangen kunnen worden.

Vervolg casus.

Ambala heeft geluk, mensen in haar dorp melden de situatie bij een plaatselijke hulporganisatie. Na lang aandringen mag een arts haar onderzoeken. Ze werd meteen in het ziekenhuis opgenomen. Inmiddels woont Ambala weer met haar kinderen in haar eigen huis. Ze krijgt steun in de vorm van schoolgeld en voedsel.

Casus 2

Sanhoeu uit Cambodja (15) is verslaafd aan het snuiven van lijm. Hij woont op straat in één van de krottenwijken van Phnom Penh. Zijn vader is verslaafd aan alcohol en zijn moeder heeft een klein winkeltje. Sanhoeu schooit zijn eten bij elkaar, leeft op straat met zijn vrienden en gaat niet naar school.

Gespreksduwtjes.

Sanhoeu komt uit een ontwrichte familiesituatie. Hij heeft nooit een goed voorbeeld gekregen van zijn vader. In de sloppenwijk waar hij woont, is er veel geweld en weinig geld. Lijm snuiven is de goedkoopste manier om de problemen te vergeten. Toekomst perspectief is er niet. Daar geloven de straatjongeren ook bijna niet meer in.

Vervolg casus.

Sanhoeu is opgepikt door een medewerker van een organisatie die ondersteunt wordt door Tear. Deze organisatie helpt de jongeren af te kicken. Ook Sanhoeu is afgekickt. Daarna helpt de organisatie de jongeren om weer naar school te gaan. Hun schoolgeld wordt betaald. Sanhoeu woont weer bij zijn familie en zorgt ook voor het inkomen door schoenen te poetsen. Het is spannend hoe het afloopt. De groepsdruk zorgt ervoor dat een jongen als Sanhoeu makkelijk weer afglijdt. Coaching is heel belangrijk. Een kerk zou deze taak op zich kunnen nemen.

Casus 3

Stibia (13) uit de Kigezi vallei in Uganda moet elke dag naar het dal van de vallei lopen om water te halen. Ze is al een paar keer mishandeld onderweg. Water is essentieel voor de familie. En dit wordt gezien als een taak voor de meisjes. Doordat ze water moet halen, komt Stibia regelmatig te laat op school. Hierdoor behaalt ze slechte resultaten.

Gespreksduwtjes.

Elke dag overlijden 5000 kinderen onder de vijf vanwege vervuild drinkwater. Het dorp van Stibia heeft ook geen drinkwater. Het halen van water wordt gezien als een taak voor de meisjes. Het water wat ze halen is van slechte kwaliteit. Onderweg worden ze soms mishandeld of verkracht. Vaak komen ze te laat op school. De toekomst is vaak dat ze school niet afmaken en vroeg trouwen.

Vervolg casus.

De dominee van Stibia's kerk is een waterproject gestart. Er werden grote watertanks gebouwd, waarin regenwater wordt opgevangen. Stibia hoeft nooit meer naar beneden te lopen. Ze kan nu elke dag naar school en een nieuwe toekomst is binnen haar bereik gekomen.

Casus 4

Nabalanya woont al lang in Noord-Kenia. Net als veel boeren houdt hij vee. Zijn gebied is de laatste jaren zwaar getroffen door aanhoudende droogte. Het klimaat veranderd en dat merkt Nabalanya maar al te goed. Het resultaat voor hem is, dat als zijn vee is gestorven op een paar kamelen na. Met de verkoop van dieren krijgt hij een inkomen waardoor zijn kinderen naar school kunnen en hij eten kan kopen. De meeste mensen in zijn dorp zitten in een vergelijkbare situatie. Vroeger konden ze zich voorbereiden op de droogte, maar tegenwoordig komt de droogte onaangekondigd door de klimaatverandering. Kan hij nog blijven wonen in dit gebied, of is het beter om te verhuizen?

Gespreksduwtjes.

Droogte heeft een enorm impact op mensen die afhankelijk zijn van de seizoenen. Door de verandering van het klimaat veranderen deze seizoenen, met alle gevolgen van dien. Daarnaast zijn de voedselprijzen hoog. Dit heeft meteen effect op mensen die 80% van hun inkomen aan voedsel besteden. De plaatselijke bevolking moet op een andere manier gaan nadenken. Het water kan bijvoorbeeld vastgehouden worden of opgeslagen. De boeren kunnen overgaan op het houden van kamelen; die kunnen beter tegen de droogte.

Vervolg casus

De lokale Anglicaanse kerk is een voedsel-voor-werk programma gestart. Hierdoor hebben 850 families mais, bonen en olie ontvangen in ruil voor werk. Hierdoor is niemand in het dorp als gevolg van honger gestorven. In het programma werken deelnemers 12 dagen per maand mee aan het bouwen van dammen die water vasthouden, ook worden er wegen aangelegd, toiletten gebouwd en worden maatregelen genomen om erosie tegen te gaan. Nabalanya heeft besloten kamelen en kuikens te fokken, hij hoopt een klein bedrijfje op te zetten.